

VOORHOF WIJKPARK

‘Het Oude Westen’

Programma van eisen

27 juli 2015

Opdrachtgevers

Paul Claessens	bewoner
Ron van Gelder	Alliantie West Kruiskade

Piet Huiskens	voorzitter/procesbegeleiding
Esther van der Werf	adviseur

Ontwerper schetsontwerp

Jan Grolleman

Juli 2015

Info

1e Middellandstraat 16b
3014 BD Rotterdam
E info@alliantiewestkruiskade.nl

I N H O U D

Aanleiding	5
Plangrens	6
Opdrachtschrijving	7
Schetsontwerp	8
Vervolgstap	12
Programma van Eisen (PVE)	14

A A N L E I D I N G

Dinsdagavond 16 juni 2015 heeft er in het Wijkpark een bijeenkomst plaatsgevonden, waar Jan Grolleman het schetsontwerp gepresenteerd heeft voor het Voorhof van het Wijkpark. Een zeer gemêleerde groep van zo'n 40 aanwezigen, bestaande uit gebruikers, vrienden, passanten en opiniemakers heeft geluisterd naar de uitleg over het voorstel. Op de avond, die aangekondigd was in de buurtkrant en op het actualiteiten- overleg van het Oude Westen kon men met elkaar in gesprek en discussie gaan over het voorstel en de toekomst van het Voorhof. Het presentatiemateriaal, bestaande uit panelen met beeld en tekst en een grote maquette en daarnaast nog flyer materiaal om mee naar huis te nemen en aan de achterban te laten zien stimuleerde de gesprekken.

Er is, in opdracht van Paul Claessens, betrokken bewoner en Ron van Gelder van de Alliantie West Kruiskade een start gemaakt met een klein deel van het budget, en nu is het zaak efficiënt en constructief verder te gaan.

Met deze notitie en het onderliggende schetsontwerp willen we dan ook een piketpaal in het traject slaan, om op deze wijze in goed overleg het ontwerp van het Voorhof te realiseren. Deze notitie omvat het Programma van Eisen gebaseerd op het schetsontwerp van Jan Grolleman en de opmerkingen die daarop zijn gegeven. Deze zijn nog niet verwerkt in het ontwerp, maar worden in het vervolgtraject in beschouwing genomen.

OPDRACHT

Opdracht omschrijving Voorhof Wijkpark 'Het Oude Westen'

Opgave

Ontwerp een **aantrekkelijk en gastvrij** Voorhof voor het Wijkpark 'Het Oude Westen'.

Benadruk hierbij de functie van het Voorhof als **intermediair** tussen de **drukke West-Kruiskade** en de **groene oase van het park**. Een **ontwerp voor het hekwerk**, als fysiek element dat de intermediair vorm geeft, maakt deel uit van de ontwerpogave.

Nadere uitleg

Het Voorhof heeft niet alleen betrekking op de ruimte 'achter' het hek, maar ook op de ruimte 'voor' het hek aan de straatzijde. En gaat ook om het hekwerk zelf, want dit is een essentiële schakel tussen deze twee werelden.

Het ontwerp van het Voorhof staat niet op zichzelf. Het maakt deel uit van het gehele Wijkpark. Dit dient dan ook mee genomen te worden in het (totaal-) ontwerp. Het ontwerp zelf focust echter op het Voorhof. (zie de plangrens aangegeven in de bijlage) Voor dit Voorhof is een bedrag beschikbaar van **150.000€**. Hierbinnen vallen de ontwerp- werkzaamheden en realisatie. Het is zaak een realistisch voorstel te maken dat dit in ogenschouw neemt.

De nadruk voor de ontwerpogave, ligt op het **naar voren trekken van het groen richting de West- Kruiskade**. Zodat het park ook aan de straatkant is te ervaren.

Het Voorhof is de intermediair tussen de West-Kruiskade en de **gewaardeerde groene rust** van het park. Aansluiting en evenwicht in gebruik, functie, inrichting en uitstraling bij deze twee wezenlijk verschillende identiteiten is de uitdaging.

Het **hekwerk/ de afsluitbaarheid** van het park is het element dat de intermediair- functie fysiek vorm geeft en vormt daarmee een essentieel onderdeel van de ontwerpogave.

De afsluitbaarheid van het park moet gewaarborgd blijven, daarnaast zijn transparantie, openheid en gastvrijheid belangrijke thema's.

Daarnaast is het scheppen van **ruimtelijke mogelijkheden voor georganiseerde activiteiten** in tijdelijke of definitieve vorm, een deel van de opgave.

Voor het ontwerp is de input uit alle voorgaande sessies de basis.

Schetsontwerp van Jan Grolleman

Het schetsontwerp van Jan Grolleman vloeit voort uit het traject dat in 2014 reeds opgestart is. Met zijn ontwerp begeeft hij zich op de zoektocht naar een ideale overgang tussen de drukte van de West-Kruiskade en de oase van rust van het Wijkpark zelf. Het is een zoektocht naar grenzen en een ideale compartimentering. Hij noemt dit de ‘fluïde overgang’, dit is een overgang zoals ook bijvoorbeeld de winkeliers hun waar op de West-Kruiskade buiten uitstallen en zo de passanten naar binnenlokken. Het park zal het groen aan de West-Kruiskade tonen.

HET PARK.

Naar een nieuw entreegebied voor wijkpark het Oude Westen, Rotterdam

DE GROOTSTEDELIJKE STAD.

Het gebied tussen Rotterdam Centraal en het park wordt steeds meer een grootstedelijke area met hotspots binnen een mix van functies en culturen. Met die ontwikkelingen is het park een van de schakels. De ruimte en rust die het park heeft te bieden zijn niet weg te denken kwaliteiten van de dynamische stad. Een ontwerp voor het entreegebied kan niet zonder besef van de kwaliteit en toekomstige mogelijkheden van het hele gebied. Hiervan onderdeel willen uitmaken betekent toegankelijkheid, transparantie en attractiviteit.

DE FLUÏDE STAD.

Abrupte overgangen tussen het ene en het andere gebied betekent ontoegankelijkheid en afstand. Vloeiende zones creëren transparantie en communicatie. Deze 'ontgrenzing' is zeker in urbane gebieden op veel plekken zichtbaar, zowel op cultuur-maatschappelijk terrein als in de publieke ruimte. Het maken van een vloeiende overgang tussen straat en park is een belangrijke opgave. Het park biedt een plek voor iedereen, elk met een eigen belang. De diversiteit die zo kenmerkend is voor het hele gebied maakt iedereen tot stakeholder van het park.

DE ENTREE EN HET PLEIN.

De focus ligt op het gebied tussen straat en park. Een overgangsgebied als intermediair, getransformeerd naar een nieuwe ruimte die begint op de plek waar het plein de straat raakt. Door de uitnodigende en attractieve entree komt de bezoeker als vanzelf van de straat in het park. En als 's nachts het park zich sluit opent zich een uitnodigend voorplein, met bomen gevulde cirkels en een bank voor een goed gesprek in de late avond. Het ronde plein bestaande uit rode klinkers is omzoomd door gras, bloemen, planten en bomen. Een patroon in de bestrating maakt vier bomen tot middelpunt van een verder leeggehouden plein. Er is ruimte voor een flexibele inrichting en activiteiten. Langs de randen zijn op twee plekken zitmuren; in het gras langs de rand staan bankjes. Verder zijn er over het plein verspreide stoelen zodat iedereen altijd en overal kan zitten. Er zijn 'de trappen', een verhoging die als tribune functioneert. Op het plein staat een kiosk, voor koffie en thee.

HET BREDE GROEN EN DE LANGE WESTWAND.

Het gazon is de hardcore van elk park, open en uitnodigend; ook hier. Visueel wordt het park breder door het gazon en de beplanting te verbreden tot aan het hek. De groene strook krijgt plekken met bankjes en bloemen; een daarvan wordt een gedenkwaardige plek voor de Osman Dogan boom. De westelijke wand wordt omwille van samenhang in de lengterichting in een uniforme kleur geschilderd.

FORESTI

Vervolgstap, auteursrecht en regierol

Eerste vervolgstap is overleg met de gemeente over resultaten van het traject tot nu en daaruit volgende programma van eisen.

Hierbij is een duidelijke kanttekening dat de auteursrechten voor het ontwerp bij Jan Grolleman liggen en wijzigingen aan het ontwerp in samenspraak met hem zullen moeten plaatsvinden.

Daarnaast zal de regierol, ook naar de bewoners, ondernemers en andere stakeholders, behouden blijven voor de inhoudelijke opdrachtgevers Paul Claessens en Ron van Gelder.

Hekwerk

Het hekwerk moet 's nachts de veiligheid garanderen, maar overdag een transparante en gastvrije indruk te geven.

- ***Positie hekwerk***

Zeer nauwkeurig te bekijken in samenhang met het groen. Een organische vorm, niet hard in de rooilijn. Moet transparantie ten goede komen.

- ***Kleur hekwerk***

Nader te bepalen. Lichte kleur is gastvrij en vriendelijk, maar beheerstechnisch misschien minder handig.

- ***Kwetsbaarheid techniek hekwerk***

Is een aandachtspunt, nader uit te werken in relatie tot maakbaarheid en beheer. (wat draait wel/ niet)

- ***Stallen van fietsen***

Handhaving op het stallen van fietsen is vereist, zeker in de beginperiode.

Alternatieve locatie dient gezocht te worden ter compensatie van huidige fietsenrekken (ca. 15) om stoep vrij te maken ter plekke van de entree.

Verhoudingen groen- hekwerk

Een optimale verhouding tussen het hekwerk en het groen. Ontwerpruimte hierbij zit in de vorm en kleur van het hekwerk en de kwaliteit (kleur/ type/ grootte) van het groen. Voor zowel het hek als het groen is er vakmanschap en goede kennis nodig om tot een goed evenwicht te komen, waarbij deze twee elkaar versterken.

De zichtlijnen en de opzet van het park in verschillende segmenten dient gewaarborgd te blijven en zo mogelijk versterkt te worden.

Groen

Het groen dient kwalitatief hoogwaardig te zijn en zowel in de winter als in de zomer een aantrekkelijk beeld te geven. Een goede menging is van belang, maar ook beheerstechnisch moet het mogelijk zijn. Aandacht voor kleur en diversiteit ook m.b.t. het microklimaat/ fauna in het park.

- ***Park en groen naar het Kruisplein trekken.***

Het groene karakter van het park moet meer naar de Kruiskade getrokken worden. Het plein ligt omzoomt in het groen, meer dan dat nu zichtbaar is op de maquette. De stroken aan weerszijden zijn nu erg smal en niet beheersbaar en geven een te stenig beeld. De optimale verhouding moet hier nog gezocht worden.

Nadruk leggen op 3 mooie bomen (bloedbeuk) bij de entree en die de ruimte geven.

Aandacht voor gekooide boom. In hoe verre is dit wenselijk?

Beplantingsplan

Nader te bepalen.

- *Groot aanplanten*
- *Herplaatsing van de perenbomen indien mogelijk.*

Plein

Het plein is een plek om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het vormt een overgangszone tussen de drukke West-Kruiskade en de oase van rust van het park. Op het plein kunnen af en toe bezigheden georganiseerd worden, zoals nu ook al het geval is.

- ***Maat en verhouding van het plein***

Optimale verhouding zoeken met stevigheid van het groen.

Dit vergt nadere studie.

- ***Aandacht voor kwetsbaarheid van het park***

Nieuwe inrichting moet gekoppeld worden aan daar bij passend en realiseerbaar toezicht.

- ***Beschaduwd zitten***

Is mogelijk door bestaande schaduw vanuit de randen, bestaande bomen en eventueel uit toegevoegd groen.

- ***Watertappunt***

Om handen te wassen, iets te drinken of flesje te vullen.

Mag best iets meer om het lijf hebben dan de huidige tappunten die nu in de stad staan.

- ***Zitplekken***

Nader uit te werken, aandacht voor kwaliteit, zitcomfort en kwantiteit. Een combinatie van deels vaste en deels mobiele (kleurige) zitplekken is ideaal.

- **Muur**

Muur van voormalig Watt en dierenhof moeten eenheid vormen. Realiseren door bijvoorbeeld schilderen in één kleur.

- **Overgang- hoogteverschil richting de grasmatten**

Dit detail dient goed uitgewerkt te worden. Het zou gebruikt kunnen worden als zitrand, de overgang moet vriendelijk zijn en het plein moet lijken te zweven.

Tribune

-

Nader uit te werken in maat, schaal en constructiemogelijkheden.

Moet kwalitatief uitzicht geven en een verandering van perspectief op het park.

Veiligheid

aandacht voor veiligheid is er op verschillende punten

- ***Verlichting***

In de avond lijkt het voorhof een verlichte huiskamer, overdag vormen de verlichtingselementen geen onnodige obstakels. Nader te bepalen.

- ***Hoogte hekwerk***

I.r.t. eroverheen klimmen. En met het oog op de openheid voor kinderen die de straat op kunnen rennen.

Is nader te onderzoeken.

- ***Activiteiten***

Mogelijk maken van kleinschalige activiteiten door realiseren nutsvoorzieningen. Daarbij denken aan kleinschalige al dan niet commerciële horecavoorziening (koffie, thee).

Programmatistische invulling voortbordurend op waar nu mee geëxperimenteerd wordt.

Losse bestaande objecten:

Er zijn een aantal losse objecten, gedurende de loop der jaren in het park verzameld.

- ***De reus (Herman Lamers)***

Handhaven. Onderzoeken of ophoging voorhof consequenties heeft.

Aandachtspunt contact met kunstenaar.

- ***Tekst op het hekwerk van Lilly Corver***

Opnemen in ontwerp in samenspraak met Lilly Corver.

- ***Boom van Osman***

Opnemen in inrichtingsplan.

- ***Richtingwijzer***

Opnemen in inrichtingsplan.

Vitrinekast

- Opnemen in inrichtingsplan. Eventueel met nieuw ontwerp.

Jeu de boule

Onderzoeken noodzaak en zo nodig opnemen in ontwerp

- dan wel andere locatie zoeken.

Gedichten paal Jana Berenova

Opnemen in inrichtingsplan in samenspraak met Jana Berenova

-

deelnemers aan het survey, voorjaar 2014 uitgevoerd door; Wolbert van Dijk, Jan Grolleman, Esther van der Werf

